

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 11ης Δεκεμβρίου 2008 (*)

«Δικαίωμα του δημιουργού – Οργανισμός διαχείρισης των δικαιωμάτων των δημιουργών κατέχων εκ των πραγμάτων μονοπωλιακή θέση – Είσπραξη δικαιωμάτων σχετικών με την τηλεοπτική μετάδοση μουσικών έργων – Μέθοδος υπολογισμού των δικαιωμάτων αυτών – Δεσπόζουσα θέση – Κατάχρηση»

Στην υπόθεση C-52/07,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Marknadsdomstolen (Σουηδία) με απόφαση της 2ας Φεβρουαρίου 2007, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 6 Φεβρουαρίου 2007, στο πλαίσιο της δίκης

Kanal 5 Ltd,

TV 4 AB

κατά

Föreningen Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå (STIM) upa,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, πρόεδρο τμήματος, R. Silva de Lapuerta (εισηγήτρια), E. Juhász, Γ. Αρέστη και J. Malenovský, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: V. Trstenjak

γραμματέας: C. Strömholm, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της συνεδριάσεως της 12ης Ιουνίου 2008,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Kanal 5 Ltd και η TV 4 AB, εκπροσωπούμενες από τους C. Wetter και P. Karlsson, advokater, επικουρούμενους από τον M. Johansson, jur. kand.,
- ο Föreningen Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå (STIM) upa, εκπροσωπούμενος από τους A. Calissendorff, L. Johansson, E. Arbrandt, στη συνέχεια δε από τους K. Cederlund και M. Jonson, advokater,
- η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την E. Ośniecka-Tamecka,

– η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, εκπροσωπούμενη από την T. Harris, επικουρούμενη από την M. Gray, barrister,

– η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον F. Arbault, επικουρούμενο από τον U. Öberg, avocat,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 11ης Σεπτεμβρίου 2008,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 82 ΕΚ.

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ των Kanal 5 Ltd (στο εξής: Kanal 5) και TV 4 AB (στο εξής: TV 4), αφενός, και του Föreningen Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå (STIM) υρα (σουηδικού οργανισμού συλλογικής διαχείρισης δικαιωμάτων του δημιουργού για τη μουσική, στο εξής: STIM), αφετέρου, με αντικείμενο την κλίμακα δικαιωμάτων που αυτός εφαρμόζει για την τηλεοπτική μετάδοση μουσικών έργων προστατευόμενων από το δικαίωμα του δημιουργού.

Το νομικό πλαίσιο

3 Στη Σουηδία, το δικαίωμα του δημιουργού διέπεται από τον νόμο 1960:729 περί του δικαιώματος του δημιουργού όσον αφορά λογοτεχνικά και καλλιτεχνικά έργα [lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk].

4 Δυνάμει των άρθρων 42 bis και 42 sexies του νόμου αυτού, οι εταιρίες τηλεοπτικής μετάδοσης που χρησιμοποιούν έργα προστατευόμενα από το δικαίωμα του δημιουργού μπορούν να συνάπτουν συμφωνίες παροχής αδείας με οργανισμό συλλογικής διαχείρισης δικαιωμάτων του δημιουργού και να τους παρέχεται εν συνεχεία ένα γενικό δικαίωμα τηλεοπτικής μετάδοσης των έργων αυτών.

5 Το άρθρο 23 του νόμου 1993:20 περί του ανταγωνισμού [konkurrenslagen (1993:20), στο εξής: KL] προβλέπει τα εξής:

«Η Konkurrensverket [(σουηδική αρχή αρμόδια για τον ανταγωνισμό)] μπορεί να διατάξει μια επιχείρηση να παύσει την παράβαση της απαγορεύσεως των άρθρων 6 και 19 του παρόντος νόμου ή των άρθρων 81 ΕΚ και 82 ΕΚ.

Αν η Konkurrensverket αποφασίσει να μην εκδώσει τέτοια διαταγή, τη διαταγή αυτή μπορεί να εκδώσει το Marknadsdomstolen κατόπιν ασκήσεως προσφυγής εκ μέρους της επιχείρησης την οποία αφορά η παράβαση. [...]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

6 Η Kanal 5 και η TV 4 είναι ιδιωτικές εταιρίες τηλεοπτικής μετάδοσης.

7 Ο STIM είναι ένωση κατέχουσα, στη Σουηδία, εκ των πραγμάτων μονοπωλιακή θέση στην αγορά της διαθέσεως έργων προστατευόμενων από το δικαίωμα του δημιουργού με σκοπό την τηλεοπτική τους μετάδοση.

8 Τα μέλη του STIM είναι δημιουργοί και εκδοτικοί οίκοι μουσικών έργων.

9 Οι δημιουργοί και οι εκδοτικοί οίκοι μουσικών έργων συνάπτουν με τον STIM σύμβαση προσχώρησης, δια της οποίας του εκχωρούν το δικαίωμά τους επί της αμοιβής για τη δημόσια εκτέλεση (δικαιώματα εκτέλεσης), καθώς και για την ηχογράφηση και την αναπαραγωγή (δικαιώματα μηχανικής αναπαραγωγής) των έργων τους.

10 Όσον αφορά την είσπραξη των δικαιωμάτων εκτέλεσης, ο STIM επιβάλλει στις Kanal 5 και TV 4 την καταβολή δικαιωμάτων που αντιστοιχούν σε ποσοστό των εσόδων τους που προκύπτουν από τη μετάδοση εκπομπών που απευθύνονται στο ευρύ κοινό ή, επικουρικώς, από τις διαφημίσεις ή/και από τις συνδρομές.

11 Τα ποσοστά αυτά ποικίλλουν αναλόγως του όγκου της τηλεοπτικώς μεταδιδόμενης μουσικής.

12 Ο δημόσιος τηλεοπτικός σταθμός Sveriges Television (στο εξής: SVT) καταβάλλει στον STIM ένα κατ' αποκοπήν ποσόν του οποίου το ύψος έχει συμφωνηθεί εκ των προτέρων.

13 Τον Οκτώβριο του 2004, η Kanal 5 και η TV 4 ζήτησαν, δυνάμει του άρθρου 23, πρώτο εδάφιο, του KL, από την Konkurrensverket να απευθύνει διαταγή στον STIM με το αιτιολογικό ότι, κατ' αυτές, ο STIM καταχράστηκε τη δεσπόζουσα θέση του.

14 Με απόφαση της 28ης Απριλίου 2005, η Konkurrensverket απέρριψε την αίτηση αυτή με το αιτιολογικό ότι δεν υπήρχαν επαρκή στοιχεία που να δικαιολογούν την κίνηση έρευνας.

15 Η Kanal 5 και η TV 4 άσκησαν, ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, προσφυγή κατά του STIM δυνάμει του άρθρου 23, δεύτερο εδάφιο, του KL.

16 Στο πλαίσιο αυτό, το Marknadsdomstolen αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το άρθρο 82 ΕΚ την έννοια ότι μια πρακτική συνιστά κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως όταν ένας οργανισμός διαχείρισης δικαιωμάτων του δημιουργού, ο οποίος κατέχει εκ των πραγμάτων μονοπωλιακή θέση σε ένα κράτος μέλος, εφαρμόζει ή επιβάλλει στους εμπορικούς τηλεοπτικούς σταθμούς μια κλίμακα δικαιωμάτων για το δικαίωμα μεταδόσεως μουσικής στις τηλεοπτικές εκπομπές που απευθύνονται στο κοινό, το οποίο συνεπάγεται ότι η αμοιβή υπολογίζεται ως ποσοστό επί των εσόδων των τηλεοπτικών σταθμών από τις ως άνω τηλεοπτικές εκπομπές;

2) Έχει το άρθρο 82 ΕΚ την έννοια ότι μια πρακτική συνιστά κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως όταν ένας οργανισμός διαχείρισης δικαιωμάτων του δημιουργού, ο οποίος κατέχει εκ των πραγμάτων μονοπωλιακή θέση σε ένα κράτος

μέλος, εφαρμόζει ή επιβάλλει στους εμπορικούς τηλεοπτικούς σταθμούς μια κλίμακα δικαιωμάτων για το δικαίωμα μεταδόσεως μουσικής στις τηλεοπτικές εκπομπές που απευθύνονται στο κοινό, το οποίο συνεπάγεται ότι η αμοιβή υπολογίζεται ως ποσοστό επί των εσόδων των τηλεοπτικών σταθμών από τις ως άνω τηλεοπτικές εκπομπές, όταν δεν υφίσταται σαφής σύνδεσμος μεταξύ των εσόδων και της υπηρεσίας που παρέχει ο οργανισμός διαχείρισης των δικαιωμάτων του δημιουργού, δηλαδή της παροχής αδείας για την εκτέλεση μουσικών έργων προστατευόμενων από το δικαίωμα του δημιουργού· τούτο συμβαίνει συχνά για παράδειγμα στις εκπομπές ειδήσεων και στις αθλητικές εκπομπές και όταν τα έσοδα αυξάνουν λόγω ανάπτυξης του καταλόγου των προγραμμάτων, λόγω επενδύσεων σε τεχνολογία ή λόγω προϊόντων προσαρμοσμένων στην πελατεία;

3) Επηρεάζεται η απάντηση στο πρώτο και το δεύτερο ερώτημα από το γεγονός ότι είναι δυνατόν να προσδιοριστούν και να εκφραστούν ποσοτικά τόσο η μεταδιδόμενη μουσική όσο και η τηλεθέαση;

4) Επηρεάζεται η απάντηση στο πρώτο και το δεύτερο ερώτημα από το ότι η κλίμακα δικαιωμάτων (κλίμακα βάσει των εσόδων) δεν εφαρμόζεται κατά τον ίδιο τρόπο όσον αφορά τις αντίστοιχες δημόσιες επιχειρήσεις;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου, του δευτέρου και του τρίτου ερωτήματος

17 Με τα τρία πρώτα ερωτήματα, που πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν, αφενός, αν το γεγονός ότι ένας οργανισμός συλλογικής διαχείρισης δικαιωμάτων του δημιουργού, που κατέχει εκ των πραγμάτων, εντός κράτους μέλους, μονοπωλιακή θέση στην αγορά της διάθεσης για τηλεοπτική μετάδοση έργων προστατευόμενων από το δικαίωμα του δημιουργού, εφαρμόζει, για την αμοιβή που οφείλεται για την παροχή αυτή, μια κλίμακα δικαιωμάτων σύμφωνα με την οποία τα ποσά των δικαιωμάτων αυτών υπολογίζονται βάσει των εσόδων των εταιριών που μεταδίδουν τηλεοπτικώς τα έργα αυτά, καθώς και βάσει της ποσότητας της τηλεοπτικώς μεταδιδόμενης μουσικής, συνιστά κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως απαγορευόμενη από το άρθρο 82 ΕΚ και, αφετέρου, αν μπορεί να επηρεάσει αυτόν τον χαρακτηρισμό το γεγονός ότι μια άλλη μέθοδος καθιστά δυνατό τον προσδιορισμό και τον ποσοτικό υπολογισμό, κατά ακριβέστερο τρόπο, της χρήσης των έργων αυτών, καθώς και της τηλεθέασης.

18 Δυνάμει του πρώτου εδαφίου του άρθρου αυτού, είναι ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά και απαγορεύεται, κατά το μέτρο που δύναται να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, η καταχρηστική εκμετάλλευση από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις της δεσπόζουσας θέσεώς τους εντός της κοινής αγοράς ή σημαντικού τμήματός της.

19 Προκειμένου να εξεταστεί αν μια επιχείρηση κατέχει δεσπόζουσα θέση υπό την έννοια του άρθρου 82, πρώτο εδάφιο, ΕΚ, θεμελιώδης σημασία πρέπει να δοθεί στον καθορισμό της σχετικής αγοράς και στην οριοθέτηση του σημαντικού τμήματος της κοινής αγοράς όπου η επιχείρηση είναι σε θέση να επιδοθεί, ενδεχομένως, σε καταχρηστικές πρακτικές που να εμποδίζουν τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό (βλ. απόφαση της 26ης Νοεμβρίου 1998, C-7/97, Bronner, Συλλογή 1998, σ. I-7791, σκέψη 32).

20 Όσον αφορά την επίμαχη στην κύρια δίκη αγορά, το αιτούν δικαστήριο σημειώνει ότι αυτή είναι η αγορά της διάθεσης, στη Σουηδία, για τηλεοπτική μετάδοση έργων προστατευόμενων από το δικαίωμα του δημιουργού.

21 Το δικαστήριο αυτό αναφέρει επίσης ότι ο STIM κατέχει εκ των πραγμάτων μονοπωλιακή θέση στην εν λόγω αγορά.

22 Εντεύθεν προκύπτει ότι ο STIM κατέχει δεσπόζουσα θέση στην επίμαχη στην κύρια δίκη αγορά (βλ., υπό την έννοια αυτή, προπαρατεθείσα απόφαση Bronner, σκέψη 35) και ότι, στο μέτρο που αυτή η δεσπόζουσα θέση εκτείνεται στο έδαφος ενός κράτους μέλους, μπορεί να αποτελεί δεσπόζουσα θέση σε σημαντικό τμήμα της κοινής αγοράς (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 25ης Ιουνίου 1998, C-203/96, Dusseldorp κ.λπ., Συλλογή 1998, σ. I-4075, σκέψη 60, Bronner, προπαρατεθείσα, σκέψη 36, της 17ης Μαΐου 2001, C-340/99, TNT Traco, Συλλογή 2001, σ. I-4109, σκέψη 43, καθώς και της 22ας Μαΐου 2003, C-462/99, Connect Austria, Συλλογή 2003, σ. I-5197, σκέψη 79).

23 Τέλος, το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών επηρεάζεται καθόσον, πρώτον, η επίμαχη στην κύρια δίκη κλίμακα δικαιωμάτων αφορά τη χρήση μουσικών έργων τόσο ημεδαπών όσο και αλλοδαπών δημιουργών, δεύτερον, ένα μέρος των αγοραστών τηλεοπτικού χρόνου για διαφημίσεις στους τηλεοπτικούς σταθμούς Kanal 5 και TV 4 είναι εγκατεστημένοι εντός άλλων κρατών μελών πλην του Βασιλείου της Σουηδίας και, τρίτον, η Kanal 5 εκπέμπει από τη Μεγάλη Βρετανία.

24 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να εξεταστεί αν το γεγονός ότι ο STIM εφαρμόζει την εν λόγω κλίμακα στην Kanal 5 και στην TV 4 αποτελεί καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσεώς του κατά την έννοια του άρθρου 82, πρώτο εδάφιο, ΕΚ.

25 Η έννοια της καταχρηστικής εκμεταλλεύσεως δεσπόζουσας θέσεως αποτελεί αντικειμενική έννοια η οποία αφορά τη συμπεριφορά κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχειρήσεως, η οποία δύναται να επηρεάσει τη δομή μιας αγοράς όπου, ακριβώς μετά την είσοδο της εν λόγω επιχειρήσεως, ο βαθμός ανταγωνισμού έχει ήδη μειωθεί και η οποία σκοπό έχει να εμποδίσει, μέσω της προσφυγής σε μέσα διαφορετικά από εκείνα που διέπουν τον συνήθη ανταγωνισμό μεταξύ προϊόντων ή υπηρεσιών βάσει των παροχών των επιχειρηματιών, τη διατήρηση του ανταγωνισμού στον βαθμό που υπάρχει ακόμα στην αγορά ή την ανάπτυξη του ανταγωνισμού αυτού (αποφάσεις της 13ης Φεβρουαρίου 1979, 85/76, Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 215, σκέψη 91, και της 3ης Ιουλίου 1991, C-62/86, AKZO κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. I-3359, σκέψη 69).

26 Βεβαίως, ναι μεν είναι ακριβές ότι η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως δεν είναι δυνατό να στερήσει από μια επιχείρηση που κατέχει τέτοια θέση το δικαίωμα να προστατεύει τα εμπορικά της συμφέροντα, όταν αυτά θίγονται, και ότι πρέπει να της παρέχεται σε εύλογο βαθμό η ευχέρεια να λαμβάνει τα μέτρα που αυτή κρίνει πρόσφορα για την προστασία των εν λόγω συμφερόντων, πλην όμως τέτοια συμπεριφορά δεν μπορεί να γίνει δεκτή όταν σκοπός της είναι ακριβώς η ενίσχυση και η κατάχρηση της δεσπόζουσας αυτής θέσεως (βλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 14ης Φεβρουαρίου 1978, 27/76, United Brands και United Brands Continental κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1978, σ. 75, σκέψη 189, καθώς και της 16ης

Σεπτεμβρίου 2008, C-468/06 έως C-478/06, Σωτ. Λέλος και Σία κ.λπ., που δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή, σκέψη 50).

27 Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει επομένως να ερευνηθεί αν ο κατέχων τέτοια θέση χρησιμοποίησε τις δυνατότητες που του προσφέρει η θέση αυτή για να επιτύχει εμπορικά πλεονεκτήματα που δεν θα μπορούσε να αποκτήσει σε περίπτωση κανονικού και επαρκώς αποτελεσματικού ανταγωνισμού (προπαρατεθείσα απόφαση United Brands και United Brands Continental κατά Επιτροπής, σκέψη 249).

28 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, τέτοιου είδους κατάχρηση μπορεί να συνίσταται, στην πράξη, στη χρέωση υπερβολικής τιμής, δυσανάλογης προς την οικονομική αξία της προσφερόμενης παροχής (βλ. αποφάσεις της 13ης Νοεμβρίου 1975, 26/75, General Motors Continental κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1975, σ. 425, σκέψη 12, καθώς και United Brands και United Brands Continental κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 250).

29 Στην υπόθεση της κύριας δίκης, πρέπει συνεπώς να εξακριβωθεί αν υφίσταται εύλογη σχέση μεταξύ των δικαιωμάτων που απαιτεί ο STIM και της οικονομικής αξίας της υπηρεσίας που παρέχει ο οργανισμός αυτός και η οποία συνίσταται στη θέση του ρεπερτορίου μουσικών έργων προστατευόμενων από το δικαίωμα του δημιουργού το οποίο αυτός διαχειρίζεται στη διάθεση των εταιριών τηλεοπτικής μετάδοσης που έχουν συνάψει με αυτόν συμφωνίες αδειοδότησεως.

30 Στο μέτρο που ο σκοπός των δικαιωμάτων αυτών συνίσταται στην παροχή αμοιβής στους δημιουργούς μουσικών έργων προστατευόμενων από το δικαίωμα του δημιουργού για την τηλεοπτική μετάδοση των έργων αυτών, πρέπει να ληφθεί υπόψη η ιδιαίτερη φύση του εν λόγω δικαιώματος.

31 Στο πλαίσιο αυτό, είναι σκόπιμο να αναζητηθεί μια προσήκουσα ισορροπία μεταξύ του συμφέροντος των δημιουργών μουσικών έργων προστατευόμενων από το δικαίωμα του δημιουργού να εισπράττουν αμοιβή για την τηλεοπτική μετάδοση των έργων αυτών και του συμφέροντος των εταιριών τηλεοπτικής μετάδοσης να μπορούν να μεταδίδουν τηλεοπτικώς τα εν λόγω έργα υπό εύλογες συνθήκες.

32 Όσον αφορά τα δικαιώματα που εισπράττονται ως αμοιβή του δικαιώματος του δημιουργού για τη δημόσια εκτέλεση, σε χορευτικό κέντρο, εγγεγραμμένων μουσικών έργων και τα οποία υπολογίστηκαν βάσει του κύκλου εργασιών του χορευτικού κέντρου αυτού, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι τέτοια δικαιώματα έπρεπε να θεωρηθούν κανονική εκμετάλλευση του δικαιώματος του δημιουργού και ότι η είσπραξή τους δεν αποτελούσε, αυτή καθαυτή, καταχρηστική συμπεριφορά κατά την έννοια του άρθρου 82 ΕΚ (βλ., συναφώς, απόφαση της 9ης Απριλίου 1987, 402/85, Basset, Συλλογή 1987, σ. 1747, σκέψεις 15, 16, 18 και 21).

33 Όσον αφορά τον καταχρηστικό χαρακτήρα του συντελεστή ανάλογων δικαιωμάτων των οποίων το ύψος αντιστοιχούσε επίσης σε ποσοστό επί του κύκλου εργασιών χορευτικού κέντρου, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι ο ενιαίος χαρακτήρας των δικαιωμάτων δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ενόψει της απαγορεύσεως που θέτει το άρθρο 82 ΕΚ, παρά μόνον κατά το μέτρο που άλλες μέθοδοι είναι ικανές να επιτύχουν τον ίδιο θεμιτό σκοπό, ο οποίος συνίσταται στην προστασία των συμφερόντων των δημιουργών, συνθετών και εκδοτών μουσικής, χωρίς, ωστόσο, να συνεπάγονται αύξηση των απαιτούμενων εξόδων για τη διαχείριση των συμβάσεων και για την εποπτεία της χρήσης των προστατευόμενων μουσικών έργων (βλ.

απόφαση της 13ης Ιουλίου 1989, 395/87, Tournier, Συλλογή 1989, σ. 2521, σκέψη 45).

34 Ομοίως, η εκ μέρους του STIM εφαρμογή της επίμαχης στην κύρια δίκη κλίμακας δικαιωμάτων δεν συνιστά, αυτή καθαυτή, καταχρηστική πρακτική κατά την έννοια του άρθρου 82 ΕΚ και πρέπει, καταρχήν, να θεωρηθεί κανονική εκμετάλλευση του δικαιώματος του δημιουργού.

35 Συγκεκριμένα, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ότι, εισπράττοντας δικαιώματα ως αμοιβή οφειλόμενη για την τηλεοπτική μετάδοση μουσικών έργων προστατευόμενων από το δικαίωμα του δημιουργού, ο STIM επιδιώκει νόμιμο σκοπό, ήτοι την προάσπιση των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των μελών του έναντι των χρηστών των μουσικών έργων τους (βλ., συναφώς, απόφαση Tournier, προπαρατεθείσα, σκέψη 31).

36 Εξάλλου, τα δικαιώματα αυτά, τα οποία αντιπροσωπεύουν την οφειλόμενη αντιπαροχή για τη χρήση μουσικών έργων προστατευόμενων από το δικαίωμα του δημιουργού με σκοπό την τηλεοπτική τους μετάδοση, πρέπει, μεταξύ άλλων, να αναλύονται με γνώμονα την αξία της χρήσης αυτής στις οικονομικές συναλλαγές.

37 Συναφώς, τα δικαιώματα αυτά, στο μέτρο που υπολογίζονται βάσει των εσόδων των εταιριών τηλεοπτικής μετάδοσης, έχουν, κατ' αρχήν, εύλογη σχέση με την οικονομική αξία της υπηρεσίας την οποία παρέχει ο STIM.

38 Επιπλέον, ο δικαιούχος του δικαιώματος του δημιουργού και οι έλκοντες από αυτόν δικαίωμα έχουν νόμιμο συμφέρον να υπολογίζονται τα δικαιώματα τα οποία οφείλονται για την άδεια δημόσιας εκτελέσεως του προστατευόμενου από το δικαίωμα του δημιουργού έργου ανάλογα με τον πραγματικό ή τον πιθανό αριθμό των δημόσιων εκτελέσεων (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 18ης Μαρτίου 1980, 62/79, Coditel κ.λπ., Συλλογή τόμος 1980/I, σ. 477, σκέψη 13, καθώς και Tournier, προπαρατεθείσα, σκέψη 12).

39 Η κλίμακα, όμως, των δικαιωμάτων που εφαρμόζει ο STIM λαμβάνει υπόψη την ποσότητα των προστατευόμενων από το δικαίωμα του δημιουργού μουσικών έργων που πραγματικά μεταδίδονται τηλεοπτικώς, καθόσον, όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, το ύψος των δικαιωμάτων αυτών κυμαίνεται με βάση όχι μόνον τα έσοδα των ιδιωτικών εταιριών τηλεοπτικής μετάδοσης, αλλά και την ποσότητα της τηλεοπτικώς μεταδιδόμενης μουσικής.

40 Ωστόσο, δεν μπορεί να αποκλεισθεί ότι, υπό ορισμένες περιστάσεις, η εφαρμογή μιας τέτοιας κλίμακας δικαιωμάτων μπορεί να είναι καταχρηστική, ιδίως όταν υφίσταται κάποια άλλη μέθοδος που καθιστά δυνατό τον προσδιορισμό και τον ποσοτικό υπολογισμό, κατά ακριβέστερο τρόπο, της χρήσης των έργων αυτών, καθώς και της τηλεθέασης, και όταν η μέθοδος αυτή μπορεί να υλοποιήσει τον ίδιο θεμιτό σκοπό, ο οποίος συνίσταται στην προστασία των συμφερόντων των δημιουργών, συνθετών και εκδοτών μουσικής χωρίς, ωστόσο, να συνεπάγεται αύξηση των απαιτούμενων εξόδων για τη διαχείριση των συμβάσεων και για την εποπτεία της χρήσης των προστατευόμενων από το δικαίωμα του δημιουργού μουσικών έργων.

41 Κατά συνέπεια, στο πρώτο, στο δεύτερο και στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 82 ΕΚ έχει την έννοια ότι ένας οργανισμός

συλλογικής διαχείρισης δικαιωμάτων του δημιουργού, που κατέχει δεσπόζουσα θέση σε σημαντικό τμήμα της κοινής αγοράς, δεν εκμεταλλεύεται καταχρηστικώς τη θέση αυτή όταν, ως αμοιβή οφειλόμενη για την τηλεοπτική μετάδοση μουσικών έργων προστατευόμενων από το δικαίωμα του δημιουργού, εφαρμόζει σε ιδιωτικούς τηλεοπτικούς σταθμούς μια κλίμακα δικαιωμάτων, σύμφωνα με την οποία το ύψος των δικαιωμάτων αυτών αντιστοιχεί σε τμήμα των εσόδων των σταθμών αυτών, υπό την προϋπόθεση ότι το τμήμα αυτό είναι συνολικά ανάλογο προς τον αριθμό μουσικών έργων προστατευόμενων από το δικαίωμα του δημιουργού που πραγματικά μεταδίδονται ή μπορούν να μεταδοθούν τηλεοπτικώς, εκτός αν άλλη μέθοδος καθιστά δυνατό τον προσδιορισμό και τον ποσοτικό υπολογισμό, κατά ακριβέστερο τρόπο, της χρήσης των έργων αυτών, καθώς και της τηλεθέασης, χωρίς, ωστόσο, να συνεπάγεται δυσανάλογη αύξηση των απαιτούμενων εξόδων για τη διαχείριση των συμβάσεων και για την εποπτεία της χρήσης των εν λόγω έργων.

Επί του τετάρτου ερωτήματος

42 Με το τέταρτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν το γεγονός ότι ένας οργανισμός συλλογικής διαχείρισης δικαιωμάτων του δημιουργού υπολογίζει τα δικαιώματα που εισπράττει ως αμοιβή οφειλόμενη για την τηλεοπτική μετάδοση μουσικών έργων προστατευόμενων από το δικαίωμα του δημιουργού κατά τρόπο διαφορετικό ανάλογα με το αν πρόκειται για ιδιωτικές ή δημόσιες εταιρίες τηλεοπτικής μετάδοσης συνιστά κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως κατά την έννοια του άρθρου 82 ΕΚ.

43 Σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο, στοιχείο γ', του άρθρου αυτού, μια καταχρηστική πρακτική μπορεί να συνίσταται, μεταξύ άλλων, στην εφαρμογή άνισων όρων επί ισοδυνάμων παροχών έναντι των εμπορικώς συναλλασσομένων, με αποτέλεσμα να περιέρχονται αυτοί σε μειονεκτική θέση από πλευράς ανταγωνισμού.

44 Όσον αφορά την ενδεχόμενη ύπαρξη μιας τέτοιας πρακτικής στη διαφορά της κύριας δίκης, στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εξετάσει, πρώτον, αν, υπολογίζοντας με διαφορετικό τρόπο τα δικαιώματα που οφείλουν οι Kanal 5 και TV 4, αφενός, και η SVT, αφετέρου, ως αμοιβή για την τηλεοπτική μετάδοση μουσικών έργων προστατευόμενων από το δικαίωμα του δημιουργού, ο STIM εφαρμόζει έναντι αυτών άνισους όρους επί ισοδυνάμων παροχών και, δεύτερον, αν οι εν λόγω εταιρίες τηλεοπτικής μετάδοσης περιέρχονται, ως εκ τούτου, σε μειονεκτική θέση από πλευράς ανταγωνισμού.

45 Στο πλαίσιο της εξέτασεως αυτής, το εν λόγω δικαστήριο θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να λάβει υπόψη το γεγονός ότι, αντίθετα προς την Kanal 5 και την TV 4, η SVT δεν έχει ούτε έσοδα από διαφημίσεις ούτε έσοδα σχετικά με συμβάσεις συνδρομής, καθώς και το γεγονός ότι τα δικαιώματα που οφείλει η SVT εισπράττονται χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ο αριθμός των προστατευόμενων από το δικαίωμα του δημιουργού μουσικών έργων που πραγματικά μεταδίδονται τηλεοπτικώς.

46 Περαιτέρω, το αιτούν δικαστήριο θα πρέπει επίσης να εξακριβώσει αν η Kanal 5 και η TV 4 ή μία από τις δύο αυτές εταιρίες είναι ανταγωνίστριες της SVT στην ίδια αγορά.

47 Τέλος, προκειμένου να κριθεί αν το γεγονός ότι ένας οργανισμός συλλογικής διαχείρισης δικαιωμάτων του δημιουργού υπολογίζει τα δικαιώματα που εισπράττει

ως αμοιβή οφειλόμενη για την τηλεοπτική μετάδοση μουσικών έργων προστατευόμενων από το δικαίωμα του δημιουργού κατά τρόπο διαφορετικό ανάλογα με το αν πρόκειται για ιδιωτικές ή δημόσιες εταιρίες τηλεοπτικής μετάδοσης συνιστά κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως κατά την έννοια του άρθρου 82 ΕΚ, το δικαστήριο αυτό θα πρέπει να εξετάσει αν μια τέτοια πρακτική μπορεί να είναι αντικειμενικά δικαιολογημένη (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις United Brands και United Brands Continentaal κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 184, Tournier, προπαρατεθείσα, σκέψεις 38 και 46, της 15ης Μαρτίου 2007, C-95/04 P, British Airways κατά Επιτροπής, Συλλογή 2007, σ. I-2331, σκέψη 69, καθώς και Σωτ. Λέλος και Σια κ.λπ., προπαρατεθείσα, σκέψη 39). Μια τέτοια δικαιολογία θα μπορούσε, μεταξύ άλλων, να προκύπτει από την αποστολή και τον τρόπο χρηματοδότησεως των δημοσίων εταιριών.

48 Κατά συνέπεια, στο τέταρτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 82 ΕΚ έχει την έννοια ότι, υπολογίζοντας τα δικαιώματα που εισπράττει ως αμοιβή οφειλόμενη για την τηλεοπτική μετάδοση μουσικών έργων προστατευόμενων από το δικαίωμα του δημιουργού κατά τρόπο διαφορετικό ανάλογα με το αν πρόκειται για ιδιωτικές ή δημόσιες εταιρίες, ένας οργανισμός συλλογικής διαχείρισης δικαιωμάτων του δημιουργού μπορεί να εκμεταλλεύεται καταχρηστικώς τη δεσπόζουσα θέση του, κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου, όταν εφαρμόζει έναντι των εταιριών αυτών άνισους όρους επί ισοδυνάμων παροχών και τις περιάγει, ως εκ τούτου, σε μειονεκτική θέση από πλευράς ανταγωνισμού, εκτός αν μια τέτοια πρακτική μπορεί να είναι αντικειμενικά δικαιολογημένη.

Επί των δικαστικών εξόδων

49 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαινεται:

1) Το άρθρο 82 ΕΚ έχει την έννοια ότι ένας οργανισμός συλλογικής διαχείρισης δικαιωμάτων του δημιουργού, που κατέχει δεσπόζουσα θέση σε σημαντικό τμήμα της κοινής αγοράς, δεν εκμεταλλεύεται καταχρηστικώς τη θέση αυτή όταν, ως αμοιβή οφειλόμενη για την τηλεοπτική μετάδοση μουσικών έργων προστατευόμενων από το δικαίωμα του δημιουργού, εφαρμόζει σε ιδιωτικούς τηλεοπτικούς σταθμούς μια κλίμακα δικαιωμάτων, σύμφωνα με την οποία το ύψος των δικαιωμάτων αυτών αντιστοιχεί σε τμήμα των εσόδων των σταθμών αυτών, υπό την προϋπόθεση ότι το τμήμα αυτό είναι συνολικά ανάλογο προς τον αριθμό μουσικών έργων προστατευόμενων από το δικαίωμα του δημιουργού που πραγματικά μεταδίδονται ή μπορούν να μεταδοθούν τηλεοπτικώς, εκτός αν άλλη μέθοδος καθιστά δυνατό τον προσδιορισμό και τον ποσοτικό υπολογισμό, κατά ακριβέστερο τρόπο, της χρήσης των έργων αυτών, καθώς και της τηλεθέασης, χωρίς, ωστόσο, να συνεπάγεται δυσανάλογη αύξηση των απαιτούμενων εξόδων για τη διαχείριση των συμβάσεων και για την εποπτεία της χρήσης των εν λόγω έργων.

2) Το άρθρο 82 ΕΚ έχει την έννοια ότι, υπολογίζοντας τα δικαιώματα που εισπράττει ως αμοιβή οφειλόμενη για την τηλεοπτική μετάδοση μουσικών έργων προστατευόμενων από το δικαίωμα του δημιουργού κατά τρόπο διαφορετικό ανάλογα με το αν πρόκειται για ιδιωτικές ή δημόσιες εταιρίες, ένας οργανισμός συλλογικής διαχείρισης δικαιωμάτων του δημιουργού μπορεί να εκμεταλλεύεται καταχρηστικώς τη δεσπόζουσα θέση του, κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου, όταν εφαρμόζει έναντι των εταιριών αυτών άνισους όρους επί ισοδυνάμων παροχών και τις περιάγει, ως εκ τούτου, σε μειονεκτική θέση από πλευράς ανταγωνισμού, εκτός αν μια τέτοια πρακτική μπορεί να είναι αντικειμενικά δικαιολογημένη.

(υπογραφές)